

Tur iny s

VIETOJ ĮVADO	5
PROLOGAS	13
I SKYRIUS	19
II SKYRIUS	39
III SKYRIUS	57
IV SKYRIUS	73
V SKYRIUS	91
VI SKYRIUS	109
VII SKYRIUS	129
VIII SKYRIUS	147
IX SKYRIUS	165
X SKYRIUS	181
XI SKYRIUS	201
XII SKYRIUS	219
XIII SKYRIUS	239
XIV SKYRIUS	257
XV SKYRIUS	273
XVI SKYRIUS	291
XVII SKYRIUS	309
XVIII SKYRIUS	327
XIX SKYRIUS	345
XX SKYRIUS	363
XXI SKYRIUS	379
XXII SKYRIUS	397
XXIII SKYRIUS	413
XXIV SKYRIUS	431
XXV SKYRIUS	449
XXVI SKYRIUS	465
EPILOGAS	485



VII skyrius



1.

– **V**aldove, gal raišti? – slėpdamas vis kylančią šypseną, pasiūlė Rupeikio sargybos viršininkas Vylis. Gunktelėjęs ir tvirtas it kelmas dar Mindaugo karą dėl sosto menantis karys ištiesė purviną audeklo juostą. Jaunasis pagoniškos Lietuvos valdovas nuo kaktos nusibraukė prakaitą ir žvilgtelėjo į savo dešinės rankos delną. Raudonas ir ištinęs it įkaitęs plienas, o vietomis jau matėsi atvirų žaizdų.

„Skauda“, – pats sau prisipažino Mindaugo jaunėlis. Apsidairęs pamatė į jį žvilgsnius įrėmusį Traidenį bei dar penketą Kernavės kieme Rupeikio saugumą užtikrinančių karių. Nei patarnautojų, nei darbininkų kieme nebuvo, tačiau ir šios draugijos jaunajam valdovui pakako.

Jis krestelėjo gintarinius plaukus, atstūmė Vyliaus pagalbą ir čiupo dar vieną svaidomąją ietį. Nors medis glotnus, vis dėlto ranka jautė, kas jos laukia – ėmė peršėti. Nekreipdamas į tai dėmesio, labiau paauglys nei jaunuolis tvirtai suspaudė ietį, pakėlė ir prisitaikė. Žingsnis, antras, trečias – plienas sušvilpė, medis skaudžiai brūkstelėjo per šviežias nuospaudas. Ietis nuskriejo. Po akimirkos taikinį atstojanti įtvirtinta malka krustelėjo – ginklas įsmigo giliai. Tai buvo geriausias Rupeikio pataikymas, ir vaikas patenkintas nusišypsojo.

Plojimai nuaidėjo per pilies kiemą.

– Puiku, valdove! Dievai tau duoda vis daugiau jėgos ir tikslumo, – Traidenis, plačiai šypsodamasis, priėjo arčiau.

Rupeikis laimingas šypsojosi. Tikrai jautėsi laimingas. Ne tiek dėl sėkmingo pataikymo, kiek dėl to, kad jį pagyrė kunigaikštis.

– Išmokau, nes buvau gerai mokomas, – paaugliškaip pasipūtęs, tarė Mindaugaitis.

„Jis primena savo brolių prieš penketą metų“, – sau į ūsą šyptelėjo Traidenis, tačiau pasakyti nediršo. Rupeikis dėl tėvo mirties kaltino vyresnėlį ir uždraudė Ruklį vadinti broliu.

„Pats jį tokį sukūriau“, – pats sau pripažino kunigaikštis.

Po Treniotos ir Daumanto šamokslo Mindaugas daugiausia dėmesio skyrė Rukliui. O jaunėlis jautėsi tarsi brolio priedas, lyg puikaus kalavijo makštys. Pats karalius nenorėjo, kad Rupeikis augtų piktas ir tuščias. Žinoma, Ruklys buvo įpėdinis, tačiau niekada nežinai, koks likimas ištiks vyresnėlį. Todėl Mindaugas nurodė Traideniui auklėti savo jaunėlį. Kernavės kunigaikštis tai mielai darė. Kartais, kai žiemą rogėmis keliaudavo drauge, karalaitis Traidenį nejučia yra pavadinęs tėvu. Jų ryšys tikrai buvo tvirtas ir, kai įsiutęs dėl jaunojo Ruklio klastų Traidenis su kariauna įžengė į Kernavę, Rupeikis parėmė savo mokytoją. Keli vietoje ištarti žodžiai, reikiamai pristatyti brolio veiksmai, keletas gandų, ir jaunasis Mindaugo sūnus nuoširdžiai jautėsi kovojantis su jam teisėtai priklausanti sosta užgrobusiu tėvo žudiku bei dievų niekintoju Rukliu.

Būdavo, kad šis karalaičio nuoširdumas gąsdino Traidenį. Vieną kartą ištikimas rikis neatsargiai Ruklį pavadino Rupeikio broliu. Kunigaikštis netikėjo, kad nesubrendusiame kūne gali slypėti tokia audra. Berniukas pašoko ant kojų ir be skrupulų vožė įžeidusiajam į dantis. Puolimas nesustojo, ir tvirtas, kovų užgrūdintas vyras krito nuo berniuko smūgių. Žinoma, jei Rupeikis būtų paprastas paauglys, rikis vienu rankos mostelėjimu būtų jį nubloškęs. Tačiau nusileido valdovui ir priėmė bausmę. Tada Traideniui teko atplėšti karalaitį nuo savo aukos – kitaip jaunasis valdovas būtų užmušęs savo valdinį.

Turėdamas tai omenyje, kunigaikštis atsargiai rinko žodžius.
– Valdove, turiu žinių iš Vorutos.

Rupeikis jau užsimojo sviesti ietį ir staiga sustingo. Nuleidęs ginklą, atsisuko į Traidenį ir žvelgė didelėmis, dar vaikiškomis akimis. Kunigaikštis suprato, kad paragavimo laukti neverta, tad prabilo pats.

– Žvalgai pranešė matę prie Nevėžos ežero besirenkančius vyrus...

– Daug? – perdžiūvusia gerkle iškošė Rupeikis.

– Suskaičiuoja dvi tūkstantines. Krikščionys riteriai, Nalšios, tavo tėvonijos, Upytės kariaunos...

Jaunasis valdovas užsimojo ietimi ir tvojo į žemę tarsi lazda. Kotas sausai trakstelėjo, tačiau ietis nelūžo.

– Rūškaičiai... Vėl tie Rūškaičiai. Dėl jų išdavystės viskas griūva tarsi išdeges laužas.

Traidenis žengė kelis žingsnius arčiau.

„Geresnės progos nebus“, – nusprendė jis. Giliai įkvėpęs, žvilgtelėjo į Vylių.

– Taip, valdove. Rūškaičių niekšybė labai pakenkė. Netekome ne tik jų, bet ir Butigeidžio bei Gintauto kariaunos. Deltuviškis žuvo, o Nėries kunigaikštis dingo. Turbūt pabėgo, neilgai trukus apsireikš, tačiau... – kunigaikštis įsmėigė žvilgsnį Rupeikiui į akis. – Dievai mums negailestingi, esame apie tai kalbėję...

– Taip, kunigaikšti, esame apie tai kalbėję, – paauglys berniokiškai apsisuko ant kulno ir nugrėžė akis. – Tiesą sakant, esu ne tik apie tai kalbėjęs, bet ir nusprendęs – jokių derybų su tėvo žudiku. Tu prieš dvejus metus atėjai į Kernavę ir prašei nešti karo prieš tą išdaviką vėliavą. Pameni? Ar jau užmiršai?

Gintariniai plaukai krestelėjo, ir Rupeikis įrėmė žvilgsnį. Akimirka Traidenis pamanė, jog į jį žiūri įsiutęs Mindaugas. Lygiai tokiu pat žalsvų akių žvilgsniu karalius verda vo jo valiai mėginančius priešintis vyrus.

„Jis tik berniukas“, – priminė sau Traidenis.

– Valdove, nieko neužmiršau...

– Ar nepameni, kad mums už nugaros rengtasi sugriauti senąją tvarką ir visus – nuo karaliaus iki valstiečio – paverti krikščionimis? Kad gyvą sudegino žynį Visgirdą?

Kunigaikštis tvirtai suspaudė lūpas.

– Gal užmiršai, kaip išdavikas Ruklys išniekino tavo brolių žūtį prie Kionigsbergo ir susičiulbėjo su krikščionių karaliumi?

– Valdove! – Traidenio akys žybtelėjo pykčiu, ir šis kreipinys labiau priminė šūksnį „užsičiaupk“. Karalaičio mokytojas išplėtė šnerves ir sugriežė dantimis, tačiau tai Rupeikio neišgąsdino. Jis valdovas, iškeltas kunigaikščių sueigos, ir bijoti vieno iš savo valdinių Mindaugo sūnui netinka.

– Matau, nepamiršai. Jei taip, kodėl grįžti prie pokalbio, kuris jau buvo baigtas.

– Valdove, – ramiau kreipėsi kunigaikštis, – nuo mūsų paskutinio pokalbio daug kas pasikeitė. Tada tarsi iš niekur išdygęs benkartas Vaišvilkas, haličėnų padedamas, užėmė Naugarduką. Dabar mes netekome didelės dalies kariaunos, Šiaulių, Upytės. Maža to, jotvingiai prisiekė Rukliui ir nepanašu, kad turime tiek sidabro, kad galėtume perpirkti šią priesaiką.

Tai išgirdęs, valdovas atsainiai prunkstelėjo, tarsi tai būtų nereikšmingos smulkmenos.

– Tu taip kalbi tik todėl, kad esi prastos nuotaikos. Mozūrų kunigaikštis atsisakė vesti tavo dukterį, tad štai dabar ir širsti.

Kunigaikštis sugriežė dantimis. Jis taip stipriai suspaudė žandikaulius, kad, atrodo, dantys perskils ir pabirs po kojomis.

– Valdovas nesupranta, kad ši mano nesėkmė yra tarsi akmuo tavo pergalingo žirgo kanopoje. Kunigaikštis

Boleslovas galėjo tapti svarbiu mūsų sąjungininku. Kaip matai, jų turime nedaug. Deja, nesutikai nei pats nuvykti į Mozūriją, nei pasiūsti laišką, paremiantį tokias tuoktuves.

Rupeikio lūpa virptelėjo, lyg jis būtų mažas berniukas ir tuoj pravirktų. Tačiau pažįstantys karalaitį žinojo: kai šitaip persikreipia jo veidas, netrukus kruvinomis ašaromis raudos kiti.

– Kunigaikšti, jei manai, kad esu tiesiog vaikėzas, kurį tinkamai stumtelėjęs susitvarkysi savo tuščios giminės reikalus, tai labai klysti. Tavo pamokslai man įgriso. Tu pasenai.

Vaikinukas tvirtai suspaudė ieties kotą. Kovose užgrūdintas Traidenis akimirksniu pastebėjo šį judesį.

„Jis man dar bus reikalingas“, – supratęs, kad kunigaikštis lengvai nepasiduos, valdovas kiek atlyžo. Pastebėjęs, jog Vylius ir aplink stovintys sargybiniai taip pat labiau suspaudė ginklus, Rupeikis pasijuto dar tvirtesnis. Pašaipiai žvilgtelėjęs į kunigaikštį, tarė:

– O gal tik pavargai? Vyliu, palydėk kunigaikštį į bokštą. Tegul pailsi ten trejetą dienų. Garbiajam kunigaikščiui nieko neturi trūkti: nei maisto, nei gėrimo.

Rupeikis mostelėjo ranka, ragindamas vykdyti ką tik duotą įsakymą. Patekusi į geležinius gniaužtus, ranka sustingo pusiaukelėje. Galingas grybšnis, ir ietį laikanti ranka taip pat tapo bejėge. Ginklas nukrito ant žemės, veidu į dulkes virto ir Rupeikis.

– Nenorėjau to daryti, karalaiti. Tačiau nepalikai man kitos išeities, – sausai tarė kunigaikštis.

Mostelėjęs Vyliui ir sargybiniams, Traidenis sunkia širdimi stebėjo, kaip įnoringas valdovas tampa supančiuotu, bejėgiu ir žeme velkamam berniukščiui.

2.

Žvangėdamas it šimtas skardinių puodų, riteris virto į ištryptą turnyro aikštę. Pusiausvyrą praradęs jo žirgas kiek kluptelėjo, tačiau išsilaikė ant kojų ir, apsukęs ratą, grįžo prie purve be gyvybės ženklų gulintio bendražygio. O priešininką išvertęs riteris paleido žirgą šuoliais ir nuskriejo iki atitvaro galo. Apsukęs įnirtusį juodį, pastatė jį piestu. Keturkojis kovos draugas sužvengė, o raitelis pergalingai iškėlė įskilusią turnyrinę ietį.

Minia sprogo. Vieni vyrai džiugiai šlovino Viešpatį ir kilnųjį riterį Boleslovą. Kiti piktai keikė purve gulintį niekam tikusį benkartą Jakubą ir trypė kepures kojomis. Apkūnios miestietės patrakusiai juokėsi ir iš vienu, ir iš kitų.

Prahos prieigas perskrodė trimitai, skelbiantys kovos pabaigą. Į aikštę žengiantis heroldas ėjo lėtai. Jis ne tik norėjo savo įžengimui suteikti daugiau svarbos. Pusamžis išsipustęs vyras arklio veidu laukė, kol turnyro aikštę paliks pralaimėtojas. Riteris Jakubas stojosi sunkiai. Kiek pakilęs, suklupto ant vieno kelio. Nenorėdamas patirti dar daugiau gėdos ir vėl griūti į purvą, riteris įsitvėrė į atitvarą. Iš kito aikštės galo it iš katapultos paleistas skriejo ginklanešys. Trylikametis berniukas paknopstomis skubėjo pagelbėti savo senjorui. Pribėgęs visomis išgalėmis stengėsi padėti riteriui atsistoti, tačiau pataikė po karšta pralaimėtojo ranka. Atrodė, triukšmingoje minioje tarsi girdėjosi, kaip nuo smūgio kaukštelėjo berniuko dantys, ir jis nuskriejo ištrypta turnyro aikšte. Nuvilnijo susirinkusiųjų juokas ir užuojauta. Pralaimėjęs riteris sukaupė paskutines jėgas ir

atsistojo. Sunkokai vilkdamas kojas ir nuleidęs šalmo saugomą galvą, ėjo ištrypta turnyro aikšte. Ginklanešio klusnaus būta, tad jis pašoko ant kojų ir nuskuodė paskui savo senjorą.

Geležies ir aukso karalius, Bohemijos valdovas bei pretendentas į Šventosios Romos imperijos sostą Otakaras II Pšemislav patenkintas plojo. Grįžtelėjęs atgal sušnibždėjo Vaclovui:

– Šis vyras šauniai kovėsi. Sulaužė tris ietis, o kovojant su Boleslovu Patrakėliu, tai didelis pasiekimas bet kuriam jaunam riteriui. Tegul būna apmokėti jo praradimai.

Riterio veide atsispindėjo nuovargis.

„Tai jau penktas pralaimėjęs riteris, kuriam karalius iš savo sąskaitos apmoka prarastus šarvus ar sužalotus žirgus“, – suprato Vaclovas ir reikšmingai pažvelgė į raštininką. Šis kilstelėjo smunkančią kepuraitę ir atsidusęs užsirašė dar vieną vardą.

Karalius turėjo pagrindo būti geros nuotaikos ir dosniai dalyti dovanas. Garbingiausi ir narsiausi Bohemijos, Moravijos ir Štirijos riteriai varžėsi turnyro aikštėje. Apspite karalių, šias kovas stebėjo karalystės kunigaikščiai bei įtakingiausi dvasininkai. Nuolankiai pašaipūs pirkliai ir amatininkų cechų meistrai, sumaniai pritūpę prie kilmingųjų, suokė apie jų narsą ir stengėsi įsiūlyti savo puikiausias karalystėje prekes. Apkvaite nuo alaus miestiečiai, net nematydami, kas vyksta turnyro aikštėje, džiaugėsi galimybe pasistumdyti bei pasimušti su kaimynais.

Visi jie susirinko vieninteliu tikslu – pagerbti jų karaliaus Otakaro II įpėdinio. Karalienė Kunigunda pagimdė sveiką ir tvirtą berniuką, o tai laimingą karalių pakylėjo į padebesius. Po pirmagimio Henriko ir pavainikio Nikolo mirties atrodė, kad Otakaro giminė pasmerkta išnykti. Karalius tai aiškino savo nuodėminga jaunyste, kai sukilo prieš savo tėvą karalių Vaclovą. Atrodė, kad Viešpats jam

vis dėlto atleido ir padovanojo įpėdinį. Atsidėkodamas Otakarą berniukui suteikė savo tėvo vardą.

Tiesa, buvo ir kitų priežasčių karaliui triumfuoti. Po ilgų nesutarimų konklava pagaliau išrinko naująjį popiežių ir bevaldytė katalikų pasaulyje baigėsi. Tiesa, naujasis popiežius Grigalius X dar tik keliavo iš Šventosios žemės, tačiau Bohemijos karalius nebuvo pasyvus stebėtojas priimant šį sprendimą.

„Lieka Jo Šventenybei Grigaliui X iš Šventosios žemės atvykti į Romą, ir prasidės tai, ko tiek laiko siekiau. Padedant Pilypui Kapetui ir Šarliui Anžu, tai padaryti bus gero, lengviau“, – prisiminęs savo ir Prancūzijos karaliaus sandorį, Otakarą net suvirpėjo iš malonumo. Geras žinias papildė ir tai, kad sesuo Margarita ne tik išlaisvinta iš vienuolyno, bet dar vakar išvyko į Lietuvą pas būsimąjį jaunikį – Lietuvos valdovą Ruklį. Tai buvo svarbi detalė Bohemijos karaliaus kovoje dėl Imperijos sosto.

Otakaro šlovės dieną greta jo sėdėjo dar vienas būsimos pergalės vedlys – Otonas Brandenburgietis Aukštasis. Brandenburgo markgrafas per kampaniją Prūsijoje ir karą su Lietuva tapo geru bohemiečio draugu. Jam patiko Bohemijos karaliaus ryžtingumas mūšyje ir teisingi sprendimai derantis su pagonių princu. Otonas, tarsi žinodamas Otakaro politines ambicijas, pusiau juokais lygino Otakarą tai su Cezariu, tai su Otonu Didžiuoju. Tokia draugystė ir liaupsės itin glostė Bohemijos valdovo savimeilę. Juk Brandenburgas yra viena iš svarbiausių Imperijos kunigaikštysčių. Ją valdantys pusbroliai Otonai – įtakingi Imperatoriaus rinkikų kolegijos nariai. Tad vieno iš Brandenburgo valdovų – Otono Aukštojo – prielankumas skatino Otakarą savo kelyje žengti dar ryžtingiau.

– Puikus reginys, Jūsų didenybe, – šyptelėjęs tarė Otonas ir pakėlė vyno taurę. Bohemijos valdovas skrajojo devintame danguje ir patenkintas taip pat atsakė šypsniu.

– Dėkingas, garbusis markgrafe. Man didelė garbė, kad aplankei mane šią Viešpaties palaimintą dieną.

– Ši diena svarbi mums visiems, Jūsų didenybe, – paskubomis nurijęs vyno gurkšnį, paskubėjo užtikrinti Otonas. – Karališkasis įpėdinis visada yra Viešpaties ženklas, kad toje karalystėje įsivyras ramybė ir klestėjimas.

– Kaip ir kiekvienas krikščionis šloviname savo Viešpatį maldose, bet nemaniau, kad esi toks dievobaimingas, Otonai. Ar tik nesiruoši markgrafo kėdės iškeisti į vyskupo kepurę? O gal planuoji grįžti į Prūsiją? Tik šį kartą ne kaip svečias, bet kaip tikras Ordino brolijos narys? – Bohemijos karalius sukriženo ir bičiuliškai stumtelėjo markgrafą pečiu. Šis krestelėjo kėdėje ir surimtėjęs atsakė:

– Tai būtų didelė dovana mano pusbroliui Otonui. Nors mano tėvas prisakė Brandenburgo žemę valdyti mums drauge, tačiau mielasis pusbrolis vis daugiau valdžios svertų laiko savo rankose.

Otakaras šiltai šyptelėjo:

– Gerbiamas markgrafe, viskas šioje žemėje yra laikina. Kai tik išsispręs imperatoriaus sosto klausimas, ateis laikas ištaisyti neteisybę Brandenburge.

Apsikeitę malonybėmis, vyrai gurkštelėjo vyno. Tuo metu minia vėl subangavo, nes du nauji riteriai rengėsi suremti ietis. Sugaudė trimitai, suplazdėjo įvairiaspalvės abiejų riterių vėliavos, priešininkai užsivožė šalmus. Heroldas ėmė kažką iškilmingai aiškinti, tačiau Otakaras ir Otonas nesirengė jo klausytis. Jie kurį laiką šnekėjo apie sumaištį Vengrijoje ir slapčia pasišaipė iš šios karalystės pabėgusio didiko Henriko Košegio. Didingos šeimos galva dabar sėdėjo it mieta prarijęs ir į save traukė smalsius aplinkinių žvilgsnius. Pastebėjęs, kad į jį žiūri Bohemijos valdovas, kunigaikštis Henrikas maloniai nusilenkė ir nusišypsojo, Otakaras atsakė tuo pačiu.

Tiesa, ilgainiui bendros karaliaus ir markgrafo pokalbių temos baigėsi. Turnyro sukuryje vyrai vis dažniau stebeilijo į aikštėje verdančias dvikovas. Bohemijos valdovas šį reginį stebėjo lenkdamas vieną vyno taure po kitos, kol apgirto. Slapčia jį nužvelgęs Otonas lipšniai šyptelėjo ir palinko prie Otakaro.

– Labai įdomios kovos. Jūsų didenybės karalystę tikrai saugo puikūs riteriai. Karaliui itin gerai žinoma, kad Imperija, ypač jos vokiškos žemės, yra galinga jėga, kai reikia vykti į Viešpaties dar neglobojamus kraštus. Tačiau savo kaimynų žemių ginti vokiečių riteriai renkasi vangiai. Jaučiuosi ramus, kad Imperijos rytuose yra tokia galinga jėga kaip šie šaunūs vyrai. Kai Vengrijoje tokia sumaištis, tikrai bus kas suduos pirmą smūgį saracėnams, – pakiliai dėstė Brandenburgo markgrafas ir įrėmė žvilgsnį į vynu apsitaškusių Bohemijos karalių. Braukdamas nuo barzdos ir krūtinės vyno lašus, Otakaras atsainiai tarė:

– Apie kokius dar saracėnus kalbi, markgrafe? Visi jie Šventojoje Žemėje. Beje, Imperijos riteriai, nesvarbu, kuriam krašte gyventų, privalės atsakingiau vykdyti savo priedermes siuzerenui. Tik sulaukime, kol tas siuzerenas atsisės į Otono Didžiojo sostą.

Bohemijos valdovas gudriai mirktelėjo.

– Na kaipgi! Jūsų didenybei turbūt žinoma, kad Vengrijos pasienyje telkiasi didžiulė totorių kariauna. Tūkstančiai stabmeldžių, žirgų, apgulos mašinos – viskas yra rengiama žygiui.

– Totoriai... – atsainiai mestelėjo Otakaras. – Ir anksčiau jie rinkosi prie mūsų sienų. Pameni, kai buvome Prūsijoje? Ir kas iš to? Nieko neįvyko. Jie susiskaldė, kovoja tarpusavyje. Jų karvedys Nogajus ką tik grįžo iš Rytų. Ir su kuo jis ten kovojo? Su tais pačiais totoriais. Ne, bičiuli. Neabejoju, kad artėja dar vienos šunų pjautynės.

– O jei žygiuos į Vengriją? Praėjusį kartą, kai jie ten varžėsi, Belos valdžia buvo tvirta kaip uola, tačiau vengrų riteriai liko sutaršyti it balandžiai. Kas bus dabar ir kur tie stabmeldžiai sustos? O jei, neduok Viešpatie, jie nusitaikė į Konstantinopolį ir Mažąją Aziją? Kils grėsmė Viešpaties palaimintiems žygiams į Šventąją žemę. O ir prekyba... Tai būtų didelis smūgis, – suglumęs tarė markgrafas.

– Paleologai patys kalti, – vėl ranka mostelėjo karalius. – Nenorėjo Lotynų imperijos, siekė savo bizantiškos didybės – na, štai ir prašau. Nenorėjo katalikiško kryžiaus, gaus lenktą kalaviją. O Vengrija... Juk pats, markgrafe, sakei: Bohemijos karalystės riteriai – patikimi Imperijos gynėjai. Į miltus sumalė šiaurės pagonis, įkėsime ir rytiečiams.

Į tai Brandenburgo markgrafas Otonas nusišypsojo ir pagarbiai linktelėjo. Gurstelėjo saldaus vasaros vyno ir išgėrė iki dugno. Nors vyno saldaus būta, tačiau, vėl pažvelgęs Bohemijos karaliaus pusėn, brandenburgietis susiraukė:

„Bohemijoje nėra tiek saldaus vasaros vyno, kad jame paskęstų bohemietiškas pasipūtimas.“

3.

Polocko sargybiniai nuo didžiojo bokšto žvelgė į sodriai mėlyname rugsėjo danguje besileidžiančią raudoną saulę. Rausvu šydu ji apgaubė visa, ką siekė spinduliai. Dauguva, vingiuodama tarp girių, laukų ir kalvų, tarsi kvietė pasinerti į jos vilnis ir atgaivinti karščio iškamtuotus kūnus. Miestas, nužertas besileidžiančios saulės spindulių, taip pat atrodė žaismingai. Jo pasididžiavimas – Šv. Sofijos katedra – auksaspalvių kupolų spindesiu tarsi varžėsi su galinguoju saulės disku.

Būtų puikus vakaras, jei ne to paties rausvo šydo šešėlyje tūnanti priešų kariauna. Jie iš ankstyvo ryto ūkų išniro prieš tris dienas. Pasirodė iš šiaurės vakarų, tačiau pradžioje sunku buvo pasakyti, kieno tai kariauna. Didžiąją dalį jos sudarė pagonys, bet sunku patikėti, jog tai lietuviai. Nors sklido kalbų, esą Ruklys ir Traidenis pagaliau susitaikė, tačiau neaišku kokiomis sąlygomis. Ar tai reiškia, kad jie tiesiog susibičiuliavo? Ar vienas kuris nugalėjo mūšyje? O gal kažkuris netikėtai mirė nuo gardaus midaus taurės ar užsoko ant tarsi iš niekur išdygusio durklo? Kad ir koks atsakymas būtų, tai toli gražu nereiškia, jog kova Lietuvoje baigta. Tad vienai ar kitai pusei siūsti į vyrus į Polocką – neatsakingas jėgų švaistymas.

Taip pat sunku patikėti, kad tai smolenskiečių ar kitų rusėnų klasta. Ne todėl, kad jie vieni kitus labai mylėtų. Anaipol. Tiesiog savo galingą ranką ant šių kraštų uždėję totoriai ugnimi bei geležimi tirpdė ir priešinimąsi savo valdžiai, ir vidaus kovas. Baskako Nogajaus pasiuntiniai jau nuo praėjusių metų zujo po kunigaikštystes ir rinko žinias, kiek ir kokių rusėnų netrukus ims mokėti mokesčius didžiajam chanui. Tad kvailių, rusėnų žemėse neatsakingais kalavijo pasišvaistymais kapojančių totorių aukso kapšą, nebuvo.

Dar mažiau tikėtina, kad tai Ordino klasta. Jau kelinti metai Polocką valdo pskoviečiai. Pskovas visada buvo ta kunigaikštija, su kuria Ordinas lengviausiai rasdavo bendrą kalbą. Ypač gerai pavykdavo susitarti, kai ši rusėnų kunigaikštystė norėjo atitolti nuo Naugardo. Būtent magistro bei jo žmonių paraginti, Naugardo palaiminti pasinaudojo galimybe ir atėmė Polocką iš Lietuvos. Kryžiuočiai ir vokiečių pirkliai daug laimėjo iš tokių pasikeitimų. Pirmiausia dėl atsivėrusių prekybos ryšių turtingajame Naugarde. Tad kirsti šaką, ant kurios augo tokie svarūs vaisiai, būtų buvę kvaila.